

To plyne nejen z doslovu § 1 zák. ze dne 12. srpna 1921 č. 313 Sb. z. a n., který přiznává právo na obnovu pachtu zcela všeobecně a bez jakéhokoli omezení v š e m pachtýřům zemědělských pozemků, jichž pacht se končil v druhé polovici roku 1921, ale i z materiálii zákona, v nichž se zdůrazňuje, že jde o to, by půda nebyla odnímána posavadním pachtýřům, jichž pachtu docházejí, aneb jimž je vlastníci vypovídají, a konečně i ze srovnání s předpisem § 6. vlád. nař. ze dne 5. října 1921 č. 361 Sb. z. a n., vydaného na základě zákona ze dne 15. dubna 1920 č. 337 Sb. z. a n., podle něhož bylo-li učiněno oznámení p o 30. září 1921 ve lhůtě, nařízením prodloužené, a byl-li propachtovaný pozemek do dne, kdy toto nařízení nabylo účinnosti, propachtován jinému pachtýři, obnovuje se starý pacht jen t e h d y, když by ztráta pachtu ohrozila existenci starého pachtýře. Z toho dlužno usuzovati, že dotčené nařízení, přiznávající pachtýřům dobrodíní prodloužené lhůty k oznámení, činí tak jen za n o v é další podmínky, která pro nárok přihlášený v čas neplatí.

Z ustanovení § 5 obč. zák. nelze dovoditi opaku, neboť zásada, že zákon nepůsobí zpět a nedotýká se nabytých práv, platí jen tehdy, když zákon nestanoví nic jiného. Zákon ze dne 12. srpna 1921 č. 313 Sb. z. a n. zasahuje však vědomě a úmyslně do případných práv nových pachtýřů, stanově, jak již uvedeno, zcela všeobecně a bez jakéhokoli omezení, že právo na obnovu pachtu přísluší všem pachtýřům zemědělských pozemků, jichž pacht končil se v druhé polovici roku 1921.

Důvod, pro který nižší soudy zamítly nárok stěžovatelky na obnovu pachtu, tedy před zákonem neobstojí.

Propachtovatel vznesl námitky proti obnově pachtu pouze a jedině z toho důvodu, že celková výměra zemědělských pozemků, nalézajících se v jeho vlastnictví, nečiní více než 15 ha (§ 2. lit a cit. zák.). Z toho důvodu však n e l z e v daném případě odporovati obnově pachtu, poněvadž jde o pozemky, které náleží kostelu čili záduší, tedy osobě právnické (§ 2, odst. 1 cit. zák.)

Rozhodnutí nejvyššího soudu ze dne 14. února
1922 č. j. R I 176/22-I. *Schln.*

Náhrady za výbavu, již si pořídil syn sám, nutno se domáhati řízením nesporným.

Zemský soud civilní v P. vyhověl námitce nepřipustnosti pořadu práva, zrušil dosavadní řízení a odmítl žalobu na zaplacení 10.000 Kč, z těchto důvodů :

Žalobce se domáhá na žalovaném částky 10.000 Kč jako výbavy dle § 1231 ob. obč. z., ježto jest synem ža'ovaného a vstoupil v sňatek, žalobce však splnění své povinnosti k výbavě odepírá. Žalovaný při ústním jednání vznesl námitku nepřipustnosti pořadu práva, ježto o nároku žalobcově nutno jednati a rozhodovati v řízení nesporném. § 1231 ob. obč. zák. ustanovuje, že rodiče ženichovi mají povinnost dáti mu výbavu přiměřenou jejich jmění tím způsobem, jak rodiče nevěstiny jsou povinni dáti jí věno. Při tom se v § 1231 ob. zák. obč. výslovně ukazuje na ustanovení §§ 1220—1223 ob. zák. obč., jednající o věně. Tu pak ustanovuje § 1221 ob. zák. obč., že odvolávají-li se rodiče na nemožnost zřídit věno, má soud na žádost nevěstinu zkoumati poměry, aniž by však přísně zjišťoval jmění, a buď přiměřené věno určití aneb rodiče od zřízení věna osvoboditi. Z toho jest jasné patrné, že o povinnosti zřídit věno mají soudy rozhodovati v řízení nesporném, protože pak tytéž zákonné předpisy platí dle § 1231 ob. zák. obč. o povinnosti dáti výbavu, bylo námitce nepřipustnosti pořadu práva vyhověti.

Vrchní zemský soud v P. jako soud rekursní vyhověl rekursu žalobce, zamítl námitku nepřipustnosti pořadu práva a prvému soudu uložil, aby ve věci dále po zákonu jednal. O d ě n ě n í :

Žalobce tvrdí, že uzavřel sňatek a že si z této příčiny pořídil různé šatstvo, obuv a prádlo za cenu 10.000 Kč jeho stavu a majetkovým poměrům otce odpovídající, že žádá svého majetného otce, aby mu nahradil těchto 10.000 Kč za tuto jeho výbavu vydaných, že však otec se zdráhá tak učiniti, z kteréhožto důvodu je nucen žalovati. Z těchto tvrzení jest zřejmo, že se v případě tom domáhá žalobce ve smyslu § 1042 ob. zák. obč. náhrady vydání, jež místo svého otce učinil, a odvozuje tuto zákonnou povinnost otcovu ku placení z ustanovení § 1231 ob. zák. obč. o výbavě. V takovém případě nemůže však míti místo řízení oficiosní, jež podle přesného znění ustanovení §§ 1231, 1221, 1222 ob. zák. obč. zůstává obmezeno na případy, že rodiče neposkytují synovi výbavy, devolávajíce se materiální neschopnosti poříditi výbavu (§ 1221 ob. zák. obč.) aneb toho, že se syn oženil proti jejich vůli (§ 1222 ob. z. obč.). Takových námitek žalovaný otec proti nároku svého syna vůbec ani nečinil, domáhá se zamítnutí žaloby z důvodů zcela jiných, že totiž syn vzdal se jakýchkoli nároků z titulu vzájemného poměru otce k synovi prohlášením u notáře učiněným a dále, že se oženil bez vědomí otce. Jedná se tudíž jediné o otázky, jež závisí na řešení skutečností, které mohou býti

zjišťovány jen v řádném řízení soudním podle předpisu civ. řádu soudního. Náleží proto žaloba domáhající se náhrady vydání za výbavu správně na pořad práva, a nebylo důvodů k odmítnutí žaloby pro nepřipustnost pořadu práva a zrušení dosavadního jednání pro zmatečnost.

N e j v y š š í s o u d vyhověl dovolacímu rekursu žalovaného a usnesení v odpor vzaté změnil v ten smysl, že obnovil usnesení soudu I. stolice. O d ů v o d n ě n í:

Právnímu názoru soudu rekursního, že jde tu o nárok ve smyslu § 1042 obč. zák. nelze přisvědčiti; nehledě k tomu, že nárok takový předpokládá, aby náklad učiněn byl ve prospěch osoby třetí, od stran procesních různé, vyplývá z obsahu žaloby, že důvodem žalobním jest nárok žalobcův na výbavu ve smyslu § 1231 obč. zák. ob., zákon poukazuje pak v § 1231 obč. zák. výslovně na ustanovení §§ 1220—1223 obč. z.; dle § 1221 obč. zák. rozhoduje o nároku takovém soudce dle volného uvážení po zjištění okolností, aniž by směl při tom majetkové poměry přísněji vyšetřovati. Znění tohoto místa zákona vylučuje tedy zřejmě sporné řízení; naopak nutno z něho usuzovati, že zákonodárce měl tu na mysli řízení nesporné. Důvod pro to jest dán tím, že jde o záležitost rodinnou, při níž jest v zájmu veřejném, aby rodinný soulad nebyl, pokud možno, rušen strohostí procesuálních útoků a obran a zjedнала se odpomoc klidnější cestou řízení mimosporného. Vyloučení pořadu práva v těchto případech osvědčilo se ostatně již za platnosti občanského zákoníka západohaličského a bylo proto ve všeobecném zákoníku obč. zachováno. (Ott: Rechtsfürsorgeverfahren, str. 99). Při tom jest dle ustálené nyní judikatury lhostejno, je-li nárok na výbavu (věno) uplatňován před sňatkem či po něm, a rovněž nezáleží na tom, proč otec se zdráhá dáti synovi výbavu, neboť úvahy, z kterých zákonodárce předešal v § 1221 ob. zák. obč. řízení oficiosní, tvrdí-li rodiče, že nejsou s to poskytnouti přiměřené věno, platí i tehdy, když popírají svou povinnost z důvodů jiných. Nestačí-li prostředky nesporného řízení, by o věci mohlo býti rozhodnuto, může vždy ještě nesporný soudce postupovati ve smyslu ustanovení § 2 č. 7 nesp. pat. ze dne 9. srpna 1854, č. 208 ř. z.

Rozhodnutí ze dne 27. prosince 1921, čj. R I 1529/21-1.

Dr. Chytil.